

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

I ante D

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Corinthiorū Regis filie amore flagras, eam uxorem duxisset, Medea regi ferens divortiu, Creulam cu regia exulit. Sūt qui tradant, Medea postea reconciliatū lasonem, Ateten se cerū à Persa fratre pullum, in regnū restituisse, multaq; alia præclara gessisse, adeo ut divinos in Asia honores fuerit promentus. Describitur latius tota hæc fabula ab Apollonio Rhodio, & Valerio Flacco. ¶ Corripit hoc nomē pen. genitivi syllabam. Ovid. 7. Metam. Multaq; perpelli claro sub lasone, idem, etc. Et alibi. Quam nisi crudellem, nō tangat lasonis aras? ¶ Hinc fit patronymicum lasonides: ut, lasonidæ juvenes, apud Statium lib. 10. Theb.

Iasonium, *Ἰασώνιον*, Promontorium Cappadociz. Ptolem. lib. 5. cap. 6.

Iasus, sive Iassus, *Ἰάσος*. Ger. Ein vrsuchbare Insel nahe bey Caria gegen. Insula Cariz, continenti adiacens, cujus incolæ, quod regionem habeant sterilem, ex piscatu potissimum victum quaerunt. Hinc proximus fluvius, Iasus cognominatus est. Ex Iaso orti sunt: Chonius poeta, & Diodorus dialecticus, cognomento Chronus.

Iathrippa, *Ἰαθρίππη*, Vrbis Arabiz prope Egram, Steph.

Iatinum, *Ἰατίνιον*, Meldensium civitas est apud Ptolemæum lib. 2. cap. 8. Fortè que hodie vocatur Meana.

Iava, Hispaniz civitas, Ptolem.

Iaxamata, *Ἰαξαμάτα*, Populi circa Mæotim (inquit Stephanus) quos Ephorus appellat Sauromatas. Valer. Flac. Metis honos Tomnos dicit, sua mulctra Satarchen, Iaxamatas venatus alit. De his Ammian. lib. 4. Circa hæc flagra gentes feronum, institutionumq; varietate dispares, Iaxamata, Mæota, & cum Gelonis Agathyrsi.

Iaxartes, *Ἰαξάρτης*, Fluvius Scythiz est, eorum, qui Caspiū mare irfluunt, longè maximus. Quem Alexander falsò e. edidit Tanaim esse. Nam esse diversum Iaxartem à Tanai aliorū postea navigationibus compertum est. Oritur apud Sacas (ut ait Ptolemæus) in Septentrionem fluens.

Iazyges, Metanastæ. *Ἰαζυγες*. Ger. Stübörger. Populi in Europa, qui ab Oriente habet Daciam: ab occasu & Austro Germaniz partem à Septentrione Sarmatiam. Hodie (si quis in tam vetusta conjectura loci est) creditur populi inhabitantes eam regionem, quam septem casia vocamus, Germanicè Stübörger, quæ regio partim ab Hungaris, partim à Valachis colitur. Ptolemæus lib. 3. cap. 22.

Ibax, *Ἰβας*, qui & Ibeni, Populi Celtiz. Sunt etiam Ibeni, aliàs Iaconiz dicti, Steph.

Ibernia, Vide HIBERNIA.

Iberus, pen. prod. *Ἰβήρ*. Ger. Ein Fluss Hispania gegen Ebro. Fluvius Hispaniz, qui apud Cantabrig orientis, per XL. passuum millia fluit, & in mare Balearicum evolvitur. Dicitur (ut Eustathius ait) à Rege (eiusdem nominis, Lucanus lib. 4. Qui pignat terris, aufert tibi nomen Iberus. & Iberus etiā piscis est, Scombus. Horat. lib. 2. His mistū jus est oleo, quod prima Venafis Pessit cella garo, de succis piscis Iberi.

Iberia, *Ἰβηρία*. Arragon. Ger. Ein Landtschaft in Hispanien gegen Arragon. Pol. Arragonia *Ἰβηρία* pod Hispanom. Primū appellata Hispaniz regio, utriq; Ibero fluvio proxima, quā postea Celtæ Gallorū populi, relicto sedibus suis, habitavere. Vnde cōposito ex utraq; gente nomine, Celtiberi appellati sunt: & regio Celtiberia. Postea tamē universa Hispania, Iberia dicta est: & Hispani ipsi, Ibeni, sive Iberes *Ἰβήρ*. Virg. 3. Georg. Aut impacatos à tergo horrebis Iberos. Lucan. occurrit Iberis, alter. ¶ Est & alia regio hoc nomine juxta Pontū, inter Colchida & Armeniam venenotum ferax, quæ Caucasus montibus circumdatur: cujus similiter populi Ibeni, & Iberes dicti sunt, à quibus (ut Varro scribit) profecti dicuntur, qui in Hispania habitaverunt: & ab illis Hispania, Iberia: & fluvius Hispaniz, Iberus dictus est, & hinc adjectivum.

Iberus, ra, rum, Virg. lib. 9. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. Dionysius contra aliorum sententiam tradit Iberos populos à Pyrenæis montibus profectos, in Asia sedes possuisse. Vnde ea pars Asia, Iberia nuncupatur.

Ibylla, *Ἰβύλλα*, Vrbis Tartariæ, cives Ibylini, apud quos auri & argenti metalla sunt, Steph.

Ibybis, Ibis, Vide in APPELL.

Ibycus, pen. corr. *Ἰβυκός*. Nomen poetæ Lyrici Rhegini, apud Græcos præclari, sed tamē omni libidinis genere effeminatissimi, à quo genus memi dictū est Ibicū: sicut alterū ab Alcæo Alcæicū. ¶ Ibyci equus, *Ἰβυκός* in proverbii abiisse videtur, de his qui nolentes præter aratē ac vires ad periculosum negotiū adigerent. Nam (ut refert Plato in Parmenide) Ibyco equus erat jã annosus, athleta, multis certaminib. detritus. Is quū ad certamē curiū jūgeretur, eximuit, videlicet expertus ejusmodi ludorum aleam. Ridente populo, Ibycus surgens: Equus, inquit, domino similis est: nam & ipse jam senex ad amandum compellor.

Icadus, *Ἰκάδος*, Prædo insignis. Cic. de Fato: Ne Icadū qu. de prædonis video fatum ullum: nihil enim scribit præclaram. Quid mirum igitur, ex spelunca faenum in cura contemdit? Pato enim si Icadus tum in spelunca non fuisset, fatum totū illud casurum fuisse.

Icadistæ, *Ἰκαδισταί*, cognominati sunt Epicureæ sectæ Philosophi, quod dicitur *Ἰκαδιστῶν*: hoc est, vicinum quoniam, hinc dicitur, quo natus est Epicurus, celebratē, imagines ejus per cubacula circumferentes. Vide Athenæum Dipnosophistarum lib. 3.

Icaria, sive Icaros, *Ἰκαρία* Ptolemæo 1092. Stephano. Ger. Eine Insel der Ägæus gegen Inseln im Ägæus Meer. Insula est, inter Samum & Myconum sita, una Cycladum: à quo vicinum mare Icarium appellatur, non (ut Poetæ fabulantur) ab Icaro Dædali filio. Eadē & Doliche, & Macis, & Ichthyocæsa aliquando fuit appellata. Aucto Plin. lib. 4. cap. 12. In hac insula fuit insigne Dianæ templum Tauropolium appellatum: cujus meminit Strabo lib. 14. Vulgò *Nicaria*.

Icarus, *Ἰκαρος*, Pater Penelope. Ovid. Ep. 1. Me pater Icarus viduo discedere lecto Cogit, & immensas incerpit usq; moras.

Icaris, *Ἰκαρίς*, Patronymicum sermionum, quod Poetæ accipiunt pro Penelope Icaris filia. Ovid. in Ibin: Et velut Icaris famulæ perire, prociq;.

Icaris, *Ἰκαρίς*, idis, Ovid. 3. de Ponto: Moræ nihil opus est, aliud Icarotide tela.

Icarus, pen. corr. *Ἰκαρος*. Oebali Laconū regis filius fuit, pater Erigones, qui quū acceptū à Libero patre vinū rusticis dilibisset, illiq; ex nimio potu ebrii facti essent, arbitrantes libi toxicū esse datum, Icarū interfecerunt. Quod ubi Erigone cognovit, doloris impatentia laqueo vitā finivit: quæ deorum miseratione in cœlū translata, signū efficit Virginis. Tibullus lib. 4. ad Mæsalā. etiam Phæbeo gratissima dona Creta tibi, & eundem Baccho jucundior hospes Icarus, ut puro testamur ydæra cœlo. Item Propertius lib. 2: Icaræ Cecropius merito iugulare colons. ¶ Icarus, *Ἰκαρος*. Ger. Der Sohn Dædalus, nicht nisi er mit seinem vater nach Creta hat fliegen wil, dann dort gelandend ertrunken ist. Darumb daß er des flugs zu hoch gesehnen hat. Dædali filius fuit, qui unā cū patre à Creta fugiens, frigus altitum fiducia, quū ultra patrii jussa altius evolasset. Solis ardore cera, quæ pennæ continebantur, liquefacta esset, ita ut ab alis deiceret, decidit in mare, quod est inter Samū & Myconum, quod ab ejus nomine Icarū dictū esse fabulantur Poetæ. Ovid. 3. Trist. à Icarus Icaris nomine fecit aquas. Causas enim vter, ut diximus suo loco, Icarū mare nomen accepit ab Icaro insula, medio ferè inter Samū & Myconū spaciata.

Icelus, *Ἰκελός*, Conditor Erasistratorum scholæ apud Smyrnæ: cuius meminit Strabo lib. 11.

Ichana, *Ἰχάνα*, Oppidū Sicilię mediterraneę: cuius incolę dicitur Ichanenses *Ἰχάνησις* Steph. quorū meminit Plin. lib. 3. cap. 1.

Ichne, *Ἰχνη*, Oppidum in ora Macedonię, non procul ab Axi sumis ostio. Plin. lib. 4. cap. 8.

Ichnusa, pen. prod. *Ἰχνησα*. Ger. Du Insel Sardina hat diesen namen von einer fasschen, welcher sie gischformig ist. Insula Sardinia dicta est quoniam similitudinem referat humani volubis, quod Græci *Ἰχνησα* dicitur. Sil. lib. 12. Inde Ichnusa pua Græca memorata colonis. Vide Plin. lib. 3. cap. 7.

Ichthyocæsa, *Ἰχθυοκασα*, Insula in mari Icaro, una Cycladem, inter Samum & Myconum sita, quæ aliis nominibus Icaros & Icaria dicitur. Vide Plin. lib. 3. cap. 12.

Ichthyophagi, pen. corr. *Ἰχθυοφάγοι*. Ger. Fischfresser: sicut dicitur *γενεσα εν Νησιν Νηρ νησαστ*. Pol. *Ἰχθυοφάγοι*. V. Hallatōd embere. Ang. That duet en fobis. Qui ex piscibus vivunt: quo nomine dicti sunt quidam populi, Maris rubri ad colæde quibus Hieronymus contra Iovinianum: Poterē Ichthyophagi, gens erās in litore Maris rubri, supra penas Solis calore ferventes assant pisces, & hoc solo alimento viciant. Vide Strab. lib. 15.

Ichthys, *Ἰχθυς*, Elidis est promontorium in Achaia apud Thecididæm, quod Valla piscem transfudit, & ob id merito repetentus est ab Hermolao.

Icœnium, *Ἰκωνιον*, Oppidum Lyconiæ, nō procul à sterā Tauri montis. Strabo lib. 12.

Icos, *Ἰκος*, Insula maris Aegæi, una Cycladum, Eubozæ proxima. Stephan.

Icosium, *Ἰκόνιον*, Mauritaniz Cæsariensis oppidū est, à viginti Herculis comibus, qui ab eo desciverant, conditum. Vide etiam à numero conditorum nomen habet. Aucto Solinus.

Ictus, Tarentinus nobilis palæstra fuit, qui toto vitæ tempore à Venere religiosissimè abstinuit, nequid de corporis vitiis immineret.

Idæ, *Ἰδæ*, Ger. Ein Berg in Troas. Mons altissimus, qui ad Troadem spectat. Latus ejus Septentrionalis, ex angustis Abydi usq; ad Actipum, & Cyathum agrum.

Idrum, ad Propontidē pertinet: Occidentale, ad Hellepontū recipit: Australe promontoriū efficit, quod Lectum appellatur. Orientalia Idæ ad Mysos declinant. Abūdar mons aquis, & multa flumina emittit: in ejus summitate locus est, Gargarus appellatus, quæ & Gargara in plurali numero dicuntur, atq; ad eā æque pro monte atque oppido sumptum quod in dorso montis est sitū. Ovid. lib. 4. Fast. Dindymon & Cybele, & amocōā fontibus Idam. Ida item appellata est Dardani Scytharū regis filia. Est & Ida Cretæ mons, ita dictus à Corybantibus, sive dactylis Idæis, qui quum in Cretam venissent, montem, in quo confederunt, patri montis nomine appellarunt. Virg. 12. Aen. Dictamnū genitrix Cretæ carpit ab Ida.

Idæus, a, um, idæus, adjectivum. Propeius: Cedite jam divæ, quas pastor viderat olim Idæis tunicam ponere veteribus. Idæus, a, um, Possessivum ab Ida monte. Plin. lib. 16. Idæarum ædificiorum. Veteres tamen Idæas pro montanis omnibus faciunt, ut inquit Nicander.

Idæi Dactyli, Idæos, idæi, Idem qui Corybantes, quos Iovem aluisse ferunt: & ne vagitu puer prodiretur, novo lusuf genere excogitato, clypeolis æneis inter se concussantes, æris timitu & numerosi pedis cōpositione, qui dactylus inde dictus est, Saruram celavisse. Didi Idæi, ab Ida Phrygiæ mōte, quem primū incoluerunt. Sunt & gemmæ quædam in Creta ferres colonis, humani pollicis imaginē referētes, quos dactylos Idæos nominant. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Idæus, idæus, Rhodius poëta, scripsit Rhodiorum res gestas versibus ter mille. Autor Suidas.

Idale, oppidum est in Troade, ut inquit Plinius. De hoc quoq; Luc. lib. 3.

Mytiæ; & gelido tellus perfusa Cairo, Idalis & nimium glebis exilis Ariæ.

Idallium, idallus, Cypri oppidum, quod ab eventu nomen accepit. Nam quum oraculum Chalcedoni datum esset, ut illic urbem cōderet, ubi primum orientem Solem conspiceretur, unus è comitibus qui forte astabat, ad eū cōversus, idallus, loquitur est. Vide Solem. Arreptoq; Chalcedon omine, civitatem statuit, & ab ea voce Idalliu nominavit. Autor Stephanus.

Idallus, a, um, adjectivum, idallus. Vnde Venus Idalia, & Idallium nemus est appellatum. Virg. li. 10. Aen. Est Amathus, est celsa mihi Paphos atq; Cythera, Idaliæq; domus, &c.

Idanthyrus, Scytharū Rex, qui bello res magnas gessit, bonaq; parte Asiæ subjugata, usq; in Aegyp̄ti excurrit: ut autor est Strabo, lib. 14.

Idas, idæ, Apharai filius nomine, re autem ipsa Neptuni, qui acceptis à patre velo cissimis equis, Marpessam filiam formosissimam Eveni regis Aetoliæ, Martis filii, in Dianelucō saltatē rapuit. Ob quam rem ejusdem patris qui nulli procorum filiam suam dare voluerat, nisi certamine cursus fuisset victus: à se autem victos decollare, corumq; capita in aliorum terrorem de muris ædium suarum suspendere consueverat: dolore commotus interceptis, quos habebat equis, se in fluvium Lycormam, qui postea ab ipso Evenus dictus est, precipitavit. Ceterū fugienti cum puella Idæ Apollo in itinere obvium venit: qui quum Marpessam & ipse præripere Idæ veisset, ventum utriq; ad certamen est. Sed à love missus Mercurius arbitrium Marpessæ commisit, ut ipsa utrum vellet eligeret: illa autem Idam elegit, venia ne sese ætate provectam Apollo relinquere. Homer. lib. 9. Iliad. Vide MARPESSA.

Idapēs, Vide HYDASPES.

Idmon, vis, pen. corr. idmon, Vates inter Argonautas, Apollinis & Alceæ filius: ex Idmone autem & Theclia, Thebor: è Thestoro Chalcas item vates, ut placet Pherecydi: Apollonius autem poëta Idmonem Abantus filium esse dicit, & item Herodotus. Volaterranus.

Idmōnæ, idmōnæ, Macedoniæ oppidum, apud Stephanum. Gentile, Idmōnens, idmōnæ, vel Idmōnensis: quo vitur Plin. lib. 4. cap. 10.

Idmōnens per quatuor syllabas. [idmōnens. Ger. Ein Sohn Deucalions vnd König in Creta so auch für Trojan gegogen ist.] Deucalions filius Cretensiu rex, qui contra Trojanos strenuè dimicavit. Troja autem eversa, quum in patriā renavigaret, subito oborta tempestate, solenne votum concepit, si se Neptunus incolumē in patriam reduceret, se illi immolaturū quod primū sibi occurreret. Contigit autem, ut filius ejus ei primus occurreret: quem quum immolare vellet, à suis pulsus, fugit in Calabriam: ubi juxta Salentinum promontorium oppidum condidit. Hæc refert Servius in illud Virgil. 3. Aen. Et Salentinus obsedit milite campos Lyctius Idmōnens.

Idmōnens, idmōnens, Nomen proprium filie Præti Argivorum regis, apud Homer. 11. Odyll.

Idryeus, idryeus, Hecatomni Catiæ regis filius, frater Mausoli, qui Artemisiam sorori in regnum successit. Strab. lib. 14.

Idumæi, [idumæi. Ger. Die Idumæer dem Landtschaft jusschen dem Juddischem Land vnd Arabien geisig ist.] Po-

puli inter Iudæam & Arabiam siti, ad Occasum Casio monti proximi. Orti feruntur à Nabathis, teste Strabone lib. 6. qui orta domi seditione, relictis sedibus suis, extrema Iudæa occuparunt. Horum regio Idumæa dicitur, ab Idumæ oppido: ejus meminit Lucanus lib. 3: Gazaq; & arbusculo palmarum dives Idumæ.

Idumæus, æa, um, [idumæus. Ger. Idumæus.] Virgil. 3. Georg. Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas.

Idya, dicta est à Cicerone mater Medæ, quam Ovidius Hypseā vocat: Non erat Aetes, ad quē despecta rediret, Non Hypseā parens, Chalciopeq; foror.

Idyma, idyma, vel idyma, urbs Cariz, ubi Idmus fluvius est, Stephanus.

Idyrus, urbs & fluvius Pamphyliz, pro urbe, idyris, vel idyris, inventus. Steph.

Iebus, [idyma. Ger. Idyma.] Civitas in finibus Iudææ, Iebusorū metropolis, qui ab ea nomen acceperunt.

Iena, Vrbis Thuringiæ Archigymnasio celebris.

Ienyfus, idymus, Oppidum in ora Syriæ, tridui itinere à Casio monte distans, Herod. lib. 3.

Ieranympa, ab impetu sic dicta: impetum enim impetum facio significat.

Ierna, idyma, Artabrorū fluvius in Hispania, apud Melam, lib. 3. Strabo Iernam Artabrorum montem esse tradit: à quo veniunt est ejusdem nominis amnem profluere.

Ies, ietis, civitas est Achaia, in promontorio ejusdem nominis, juxta quod Alphæus amnis præterfluens, sex millibus passuum navigatur. Tortellius.

Ielus, [idyma. Ger. Idyma.] Apud Græcos & Latinos dictio est trisyllaba. Hebraicum lingua ferratoris significat.

Ieterus, Mætiæ fluvius, ex Rhodope profluens. Autor Plin. li. 4. cap. 26.

Iliā, Iliā, Numitoris Albanorum regis filia, inde ductū, quod magifico apparatu, splendidiq; epulis, quas Alæniæ vocat Græci, colebatur. Vide Cæli Rhod. lib. 27. cap. 23.

Iliaragata, idyma, Iberi, & Iliaragates fluvius.

Iliaris, idyma, urbs Lyciæ, Steph.

Iliaria, idyma, urbs Cretæ, Steph.

Ilerda, idyma, Oppidum citerioris Hispaniæ, in conventu Tarraconensī, nō procul à Sycofi fluvio: ejus meminit Ptol. lib. 2. cap. 6.

Ilergetes, Hispaniæ populi, in tractu Tarraconensī, nō procul ab Ibero amne. Autor Plin. lib. 3. cap. 3.

Iliacus, Iliades, Vide ILLIUM.

Iliā, Iliā, quæ & Rhea, Numitoris Albanorum regis filia, quam Amulius pulso jam Numitore fratre, & interfecto ejusdem filio Lauso, virginē Vestalem fecit, ut illi habendæ prolis occasione admitteret, & nequid superesset de prole Numitoris. Veruntamen Iliā, dum aquā pro sacris quæret, obdormivit, & in somnis illi visum est se à Marte comprimi, & sic geminos concepit quos quæ peperisset, Amulius partus exponi iussit, matremq; Iliam vivā apud Tyberim fluvii infodit: unde postea cam Tyberi nuplisse fingunt: qui ob id quoq; uxoris amnis ab Horatio li. 1. Carm. dicitur. Quid verè pueris acciderit, vide supra in dictione AMVLIVS. Virg. lib. 1. Aen. donec regina sacerdos Marte gravidā partu dabit Iliā prolem. Iliaris, Vide ILLIARIS.

Iliensis, idyma, Populi sunt Corsicæ insulæ antiquissimi, ut scribit Pomponius lib. 2. Horum meminit & Pausanias.

Iliōnē, idyma, inter filias Priami nato maxima fuit. Virgil. lib. 1. Aen. Prætercā sceptrum, Iliōne quod gesserat olim, Maxima nataram Priami.

Iliōnetis, idyma, Nomen proprium viri Trojani, Phorbantis filii, qui qualis in bello fuerit, nusquam legitur: eloquentia verò excelluisse, delectoq; Ilio cum Aenea fugisse, & apud eundē legati vice functum, autor est Virg. 1. Aen. Postquā introgressi, & coram data copia sandi, Maximus Iliōnetus placido sic pectore cæpit. Vbi Servius: Non mirum, inquit, si eloquens à Virgilio introducat Iliōnetus, quū pater ejus Phorbās, Homero teste, semper Mercurio deo eloquenti favente pugnarit.

Illisus, idyma, Nomen amnis in Attica regione, Musis dicati, quas ab eo Illisidas vocant. Vide Strab. lib. 9. Papinianus li. 4. Theb. videret hunc fluvium Fatiis consecrare, quum ait: - an fractu riparum incurvus Illisus, Sævus honos fluvio: Stygiæ lustrare severis Eumenidas pehibetur aquis.

Isthyiā, dictio quatuor syllabarum, & pen. prod. [idyma. Ger. Die Götin Juno / so gehatet ward das sie den gebürden befrucht wärs.] Dea parturientibus propitia, quæ & Iuno Lucina à Latinis appellatur. Ovid 9. Metam. Præpositam timidis patientibus Isthiam.

Ilium, idyma, Vrbis fuit Phrygiæ, sive Troadis, M.D. passus à mari distans, à Dardano Iovis filio condita: ab Ilio verò rege am-